

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Prostor: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritičeno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 180—
polletno 90—
3 mesečno 45—
1 15—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno 2 po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 240—
polletno 120—
3 mesečno 60—
1 20—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje, Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poština plačana v gotovini.

Demokratskim volilcem v ljubljanskem okrožju.

Dolžan sem Vam izreči iskreno zahvalo, da ste svoje glasove naklonili listi, ki sem ji bil nosilec jaz. Stori bom svojo dolžnost napram jugoslovenskemu narodu in državi, kakor tudi napram svojemu okrožju do skrajnosti svojih moči.

Program naše stranke je znan in mi ni potreba ponavljati, da se bom po njem ravnal v vsem delu.

Ker uvidevam, da bo državi v največjo korist, če se povzdigne naš kmetijski stan, bom v prvi vrsti zastopal njegove interese. Pri tem pa ne bom niti trenutek izgubil zavesti, da je od povzdige naše industrije, obrti in trgovine zavisna usoda zlasti naše ožje domovine, ki si more le tem potom odpreti pot do novih dohodkov. Naša mesta in trgi, in v njih bivajoči sloji ter industrija sre-

dišča potrebujejo krepke pomoči, da se razvijejo.

V stvareh obče narodnega značaja, kjer gre za koristi splošnosti, brez razlike stanov vabim vsakogar, ki je dobrih misli, da se z uupanjem obrača name. V stvareh deloma ali povsem osebnega značaja se izvolijo somišljeniki na strankine poslanke obračati le preko naše politične organizacije. Pri tem bom v okviru splošne dolžnosti prav posebno rad v stiku z občini, ki so me v velikem številu počastile s svojim zaupanjem.

Zlasti dobrodošla so verodostojna poročila, ki nam omogočajo učinkovito kontrolo javne uprav.

V Ljubljani, dne 6. dec. 1920.

Dr. Gregor Žerjav
poslanec na ustavotvorni skupščini.

Drugod in pri nas.

Zalostna resnica je, da ne znamo niti ceniti niti varovati svoje svobode, ki stoji in pade z državo. Še po dveh letih je marsikomu državni interes deveta briga in še po dveh letih se pri nas dovoljujejo napadi na državno misel. Na Štajerskem deluje Helmsdienst odkrito in prikrito, razni Mravljaži brijejo neženirano norce iz vseh naših oblasti, nemškutariji se vedno bolj vseda-jo na topla mesta in nemška trgovska podjetja lezejo bolj in bolj na naša tla. Na drugi strani pa se tlači marsijske ravno najboljši državno zavodni element.

Tuja bankokratija je vsak dan močnejša, vsi avstrijskanti in nemškutariji sede na gorkem, v resnici naši ljudje pa so tem podrejeni. In ko je nekoč napisal odločen in pošten mož, da imej Slovenec vedno prednost pred tujcem, so planili nani, da šovinistično razlaga ravnopravnost. Na Dolenjskem in po Gorenjski se vrši sistematična protidržavna agitacija, a nikdar ni nihče kaznovan.

A kako skrbje v drugih državah za državno misel! Celo v falični Avstriji, v socialno demokratičnem Dunaju, bi se mogli mnogo naučiti. Na vsakega, ki govori v tujem jeziku, so vsi pozorni. Takoj odleti v zapor, če bi prišel z razlago kakih protidržavnih misli. Nobenemu tujcu se ondi ne dovolijo trgov, ali druge koncesije in varstvo domače obrti je povsod izvedeno. Na sodnih izgubi vsak tujec, osebno pa Jugosloven, brezpogojno proces, in v Gradcu razsoja nemški sodnik neženirano v kričečem nasprotju s senžermansko pogodbo.

Po vseh državah se v zadnjem času opaža, kako skrbno se nadzirajo vsi tujci, da se v kati zatre vsaka protidržavna misel. Samo mi delamo izjeme in smo nadalje še eldorado vseh nemškutarskih uradnikov, vseh tujih firm in bank in vseh laških verižnikov. In ne zgane se niti javnost in niti uradi! V resnici, narod svobode smo!

ski upori na Hrvaškem; tu so natančno opisane grozote, kako so kmetje nastopali takrat v belovarskem okraju — sram nas je tega pred svetom — a opisana je tudi debata o tej stvari v Narodnem predstavništvu. Pisec, ki sicer piše povsem nepristransko, tu pričuje demokratom, ki so trdili, da dogovorko niso toliko krivi kmetje, kakor domači in tuji agitatorji in da je naša naloga, poučevati ljudi, da danes niso več sužnji, ampak državljani svobodne države. — Dne 15. novembra je v istem listu izšel članek Lubaczewskega »Pred konstituantom«, ki točno informira o pripravi za volitve v konstituantu, ki bodo odločile ne samo o konstituenti in državnih zakonih, ampak o vsej bodočnosti Jugoslovenstva.

Dr. Fr. I.

Politične vesti.

— Pristasi JDS v Ljubljani, ki so bili izpuščeni iz volilnega imenika, da niso voliti pri volitvah v ustavotvorno skupščino, naj se blagovolijo zgledati v tajništvo JDS, Narodni dom I. nadst.

— Kukavičje jajce v beogradski »Tribuni«. Neverjetno je, kako neinformirani so nekateri beogradski listi o slovenski politiki in kakšne članke so dajo vtihojati. Beogradski »Tribuna« z dne 8. t. m. prinaša članek z naslovom »Politične prilike v Sloveniji« z opazko da je ta članek objektivni sud jednog Slovenca iz Ljubljane. Članek je silno navdušen za genialnost in organizatorno silo dr. Sustersiča ter poje himne klerikalni stranki; predstavlja jo z največjo nesramnostjo kot pravo jugoslovensko stranko, ki ima največji zaslug za populariziranje jugoslovenske ideje v Sloveniji. Z nezasišeno predrznostjo trdi ljubljanski članek, da je dr. Sustersič v hujškanju proti Srbiji in v navdušenju za vojno proti Srbom podpiral tudi liberalna struja dr. Tavčarja. Dovoljuje si trditi, da je bila dr. Tavčarjeva politika obrnjena proti jugoslovenski struji dr. Kreka, dr. Rybářa, dr. Mandića in drugih ter da sta bila dr. Krek in dr. Korošec dolgo časa edina nositelja ideje edinstva jugoslovenskega naroda. Dr. Krek je proglasil načelo: Izdajstvo, storjeno na državi in na korist naroda, ni izdajstvo, toda — piše »Tribuna« — oficijelna politika liberalne stranke se ni mogla odkrito izjaviti za ta program, posebno zaradi tega, ker liberalci — dr. Tavčarjevega krila — niso hoteli priznati duševnega vodstva narodovega v osebah duhovnikov dr. Kreka in dr. Korošca. — Popolnoma odveč je zavračati take infamije. Vsa kolikič informirana jugoslovenska javnost ve prav dobro, da so klerikal-

Jugoslavija v poljskem časopisju.

Zadnje čase postajajo zveze med nami in Poljaki nekoliko tesnejše. Znamenje in posledica tega dejstva je tudi večje zanimanje, ki ga poljsko časopisje posveča Jugoslaviji.

Zelo simpatično pisan je članek, ki ga je priobčil »Dziennik Poznanski« v 253. številki; živahno slika lepoto in bogastvo naših pokrajin ter kaže, kako bi se dale trgovske zveze zasnovati med Poljsko in Jugoslavijo. (Članek je podpisal: J. N.)

Največji zaslug za populariziranje Jugoslovenstva v poljskem časopisju pa ima sedaj dr. T. Lubaczewski, mlad Poljak, prvi tajnik poljskega generalnega konzulata v Zagrebu. Njegovo pero sem opazil letos junija meseca v tistih dneh, ko je regent posvetil Zagreb in Ljubljano.

Dne 30. oktobra 1920 je »Kurjer Lwowski« priobčil njegov članek: »Komunistični pokret med Jugoslovenimi«. V članku se naglašja, da razni nezadovoljniki, ki včasih zgrabijo za ostrejša orožja, še niso boljševidni, ker o boljševiški teoriji nimajo čisto niti pojma; take mase je ločiti od organiziranih komunistov, a tu je zopet razlika med Bosno in Srbijo na eni strani in med Hrvaško in Slovenijo na drugi: tam so komunisti izobraženi, tukaj pa delavci. — Dne 8. novembra je isti pisatelj v »Kurjeru Lwowskem« napisal članek: »Po-

odločitvi na Koroškem«, datiran iz Ljubljane: »Žalost jugoslovenov zaradi Koroške.« Pravi avtor, »nailaže ž njimi delimo mi Poljaki, ki nas je podobna usoda plebiscita zadela pred kratkim v Varmiji.« Pri tem konstatira: »Rezultat (vsiljenega) plebiscita je bil naprej določen: ni se namreč moglo misliti, da bi ljudstvo, ki je bilo izza 1000 let pod nemškim jarmom, še imelo toliko narodnega čuta, da bi se izjavilo za svojo domačo stvar, za državo, katere prav nič ni poznalo in katero je avstrijska agitacija predstavljala kot kaos, kot zlepek brez prihodnosti itd.« Veliko ulogo so pa pri tem imeli tudi italijanski milijoni. Italijanom je bilo več od tega, da bi Jugosloveni izgubili igro, nego Avstrijci sami — šlo jim je za direktno zvezo z nemškim zaledjem za Trst. — Dne 11. novembra je v »Kurjeru Lwowskem« izšel članek Lubaczewskega: »Kmet-

* Takrat je Jugoslavija govorila prezirno o Poljakihi, češ, nič ne veljajo, zato so plebiscit izgubili; a doživeli smo mi sami kmalu svojo Varmijo (Varmija je pokrajina na vzhodnem Prusku, ki je bila stoljetja pod pruskim gospodstvom).

* Ta članek je posnela »Tribuna«, varšavska revija (št. 39).

Vladi in novim poslancem.

Ko je po izidu nesrečnega koroškega plebiscita zahtevala antanta, da izprazni Koroško, smo njeni zahtevi takoj ugodili, in sicer v vseh podrobnostih. Nismo storili tega radi, ali zavedali smo se, da nas naša čast in naš podpis na senžermanski pogodbi silita k temu. Bili smo možbeseda.

Na senžermanski pogodbi pa ni samo naš podpis, ampak tudi podpis zastopnikov Nemške Avstrije, ki je ravno tako, kakor mi, obvezana, da se ravna po določilih pogodbe. Nemška Avstrija pa tega ne dela, nego prezira vse določbe senžermanske pogodbe, ki se tičejo varstva manjšin, med katere spada brezdvomno onih vrlih 15.000 Korošcev, ki so kljub terorju in kljub sleparijam glasovali za nas.

Nikakor ne moremo smatrati, da bi bilo naš pokrajinski in naš osrednji vladi neznano, da preganjajo na Koroškem naše ljudi z nasiljem, kakor ga ne poznajo niti fašisti. Našim ljudem požrejo hiše, ubijajo jim živino, uničujejo poljske prideleke, na ulici napadajo ljudi, da ne sme nihče na ulico, tudi če se dela šele mrak. Slovenske šole se ne odvarjajo in germanizacija cvete kakor v slavni Jožefinskih časih.

Vse to pa prekaša še najnesramnejša kršitev zakona, da so pričeli s preganjanjem onih, ki so pred plebi-

scitom delovali za nas. Naši vladi ključemo v spomin, da je naš delegat na poslednji seji plebiscitne komisije svečano izjavil, da kraljevina SHS onih 15.000 Slovencev nikdar ne zapusti. Ze samo ta izjava obvezuje našo vlado, da stori najenergičnejše korake v zaščito naših ljudi.

Ce smo morali doživeti ranilsko pogodbo, ker je nam bila nasproti vesela, tedaj absolutno ni potreba, da doživimo nekaj sličnega napram falični Avstriji!

Pasivnost naše vlade je neoprostljiva in skrajni čas je, da novi poslanci dosežejo v tem pogledu temeljit preobrat. Ali bodo Nemci do ničice izpolnjevali vse določbe senžermanske pogodbe, ali pa odločno zahtevamo revizijo plebiscita. To mora biti naše geslo in to mora biti deviza vlade.

Na novih poslancih pa je, da to uveljavijo in da vržejo vsako vlado, ki nima srca in smisla za zatiranje. Osebito je to njihova dolžnost tudi zatekadeli, ker zahteva naša čast, da branimo one, ki so naše krvi in ki so se izpostavljali zaradi nas!

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Fran Govekar:

Sultanje.

(Dalje.)

»A ti si največji hinavec! Na, dobro znaš zaviti! Kar vseh si mi, Orega! Res, neumen nisi!«

»Tako obračati plašč po vetru ne zna kdorsibodi, vrag te vzemi! Za advokata bi bil moral iti študirat, ne pa za brivca!«

Samozavestno se je režal Dane, a se branil:

»Nič ni res! Vesta, da lažeta! Dane je bil, je in ostane zvest kramjski patrioti! Hvala Bogu, res je, neumen nisem. Zato pa mi tudi ne more nihče blizu.«

»Prav imaš! In nič se ne boji! Midva te bova povsod zagovarjala, če bo treba!«

»Saj ne bo. Nič bati se! Ampak če bi bilo treba, na vaju se lahko sklicujem: povedal sem vama zdaj razločno, kakšna je resnica! Režika, cel bokal ga prinesi: danes je praznik! Se par dni sem samec, potlej pa se vrne moja ljuba ženica!«

»Ojoj, Orega, že sedaj se treseš pred njo!«

»Nasprotno: komaj čakam, da se spet vrne!« je znova presenetil prijatelja zgovorni brivec.

Zopet sta se mu zakrohotala, on pa je vztrajal:

»Nič se ne režita! Resnico govorim. Samo da se umakne hrvaški kordon izpred Treb-

131

nega, pa pojdem takoj sam po svojo ženo. Verjemi: ni je skrbnejše žene od nje. Zdal se le vidim, da je življenje brez nje pravi pekcl.«

»A kaj si počel zaradi Verderberice!« ga je opozoril rokavičar.

»Saj si koprnel po nji kot mladenci!« ga spominjal krojač. »O, grešnik, nikar se delaj nedolžnega!«

Dane pa se je zaničljivo namrdnil: »Zapomni si: Dane je zvest, pošten zakonni mož! Če sta razumela kdaj moje šale in dovtilpe drugače, vaju le obžalujem! Z vsako žensko znam biti prijazen. Toda nič več. Ker žena je na le žena in zakon je sveta reč!«

Prijatelja rokavičar in krojač sta se nemo spogledala, zmalala z glavo, pila in se smehljala. Potem pa je dejal Dominik:

»Tič pa si, Orega, tič! Malo takih. Ampak še enkrat rečem: prav imaš! — In nič se ne boji: midva sva s tabo, kakor doslej! Če bo treba.«

»Saj ne bo! A če bo, zanašam se —!«

In izpili so bokal in se enera . . .

In pili so, saj se je razburjala, veselila in jezila vsa Ljubljana ter pila, pila . . .

Tiste dni je bilo življenje v Ljubljani kakor morje, ki narašča, hrumi, pljuska in buči, a zopet pada, se izgublja in izginja v nedogled: danes preplavljena po vojaštvu, ki je odhajalo proti Kranju, v Gorico, v Trst ali v Celie ter celo proti Novemu mestu, se je jutri izpraznila, da ni bilo videti nikjer nobene uniforme več ter je zavladovala tišina kakor na vasi. A

zopet se je utrgal človeški oblak in je zalil vse ulice in trge; grmeli so bobni, orili so se rogovi, bobneli topovi, hrzali so konji, rožljalo je orožje in tisoč in tisoč težkih nog je koračilo po mestu ob vsaki uri podnevi in ponoči. Od kod? Kam? Čemu? Zakaj? — In vedno enaki polki, vedno enake uniforme! Ali so vedno isti ali vedno drugi?

Kaj se godi? Kaj se pripravlja? Kaj je resnica, kaj bosa govorica? Kurir teče za kurirjem, ali nosijo vojno ali mir?

Tisočero vesti, vsaka drugačna, vsaka vznemirljivejša, je krožilo od ust do ust. Ali se sklenla mir ali se je že sklenil? — Vse se je razdrlo! Buonaparte je že v Gradcu, toda prednja armada prodira že proti Dunaju! Vse je izgubljeno! — Ne, cesar in Buonaparte sta se popolnoma pobotala in vse ostane pri starem! Toda Kramelj se priklonilo Italiji, ker Trsta Francozi ne izpuste več iz pesti in Slovenci ostanejo pod francosko republiko . . .

In ljudje so ugibali, ugibali ter pili, pili . . . Dr. Repiča pa ni vznemirjalo in zanimalo nič več.

Skoraj da se ni genil z doma. Iz nekdanege pohajkovanja, ki je begal ves dan po mestu in zbiral novice, je postal zapečnjak, ki se mu je zdelo doma najlepše.

Posedel je v svoji sobi, čital knjige, reševal akte, ki so se mu nabrali tekem minulih tednov, ko se mu ni ljubilo lotiti nobenega dela, se bavil z Lovrenčkom ali pa kramljat z Marijanico.

In čutil se je čudovito mirnega in srečnega.

Zdal se je, da se je zavedel, kako prazno in pusto je bilo vse njegovo prejšnje življenje. In moža nevredno!

Samo v Marijaničine oči se je moral za-zreti in postalo ga je sram nekdanejega razuzdanstva in neznačajnega pustolovstva.

»Če me prevaraš, uremi!« mu je dejala. Enkrat samo! In verjel je za vselej. Moral je verjeti, ko je videl vzdihljaj njenih ust in prebledelost njenih lic.

»Nikdar!« je vzkrikel. In objel je njeno glavo ter jo poljubil.

Ni mu vračala poljubov. Samo gledala ga je globoko, z bolestinim strahom in drgetom.

»Zakaj me ne poljubiš, Marijanica?«

»Bojim se . . .«

»Česa?«

»Da bi se morala kdaj sramovati . . .«

»Ah, veruj, veruj, žena! Ljubim te, kakor nisem ljubil še nikoli! Ljubim, kakor sam nisem niti slutil, da bom kdaj ljubil!«

Padel je predno na kolena, jo objel okoli pasu, naslonil glavo na njeno srce ter ječal:

»Veruj! Veruj! Prisegam ti! Do smrti tvoje!«

In govoril je brezkončno ves plameneč in vendar ves srečno nesrečen, da dvomi, da se ga boji še vedno . . . po vsem, kar se je zgodilo . . . po vsem, kar veže za večno . . .

ni listi in klerikalni prvaki še leto dni pred polomom gonili odkrito protisrbsko in protislovensko ter odločno habsbursko germanofilsko politiko. Med tem ko so bili slovenski napredni listi od početka vojne in že davno pred vojno odkrito srbofilski in slavofilski. Nešteto naprednih listov je bilo med vojno po avstrijski cenzuri popolnoma zatrtih, napredni listi so bili skoraj vsi dan konfiscirani in slovenski napredni časnikarji ter dopisniki slovenskih naprednih listov so morali prestatiti tekom vojne najstrašnejša preganjanja. Bili so internirani, konfinirani, bestialno pretepeni, pošiljani na fronto, v smrt ter so se vrtili kot pobaljenici. V današnjem državnem zboru pa je napredni poslanec dr. Ravnihar kot gost Oeskega kluba že davno pripravil jugoslovensko deklaracijo po vzoru češke deklaracije. Solidarno z dr. Krekom so dr. Ravnihar in ostali slovenski poslanci sestavili besedilo jugoslovenske deklaracije, ki jo je končno dr. Krek, kot najprijateljski slovenski poslanec - duhovnik, prečital v avstrijskem parlamentu. Za to deklaracijo se je potem izjavila vsa slovenska javnost, v največjem številu pa baš napredne korporacije, napredna društva in predvsem napredno žensko vodstvo g. dr. Tavčarjeve. Jugoslovenska ideja je živele in se udeleževala v slovenskem naprednem časopisu, jugoslovenski napredni beletriji, na shodih in sestankih naprednih kulturnih delavcev in delavk že davno pred vojno ter je zahtevala v naprednih vrstah mnogo žrtve. Naprednjaki so bili samo srečni, da so se končno pod dr. Krekovim vodstvom tej ideji pridružili tudi pristajali Slovenci ljudske stranke in drugih strank; zato pa je brezprimerna nesramnost, da se upa še danes kdo poročati v Beograd nekaj ravno nasprotnega.

== Sprememba v hrvatski vladi == Radićevih avantur? Beograd, 9. decembra. Na večeršnjem ministerev svetu je poročal minister notranjih zadev Drašković o položaju na Hrvatskem z ozirom na ruvanje Radićevcev. Po njegovem poročilu se je prečitala tudi izjava bana dr. Laginje. V političnih krogih se zatrjuje, da bo v najkrajšem času prišlo do sprememb v hrvatski vladi, ker se ban Laginja ni držal instrukcij, ki so bile dane od centralne vlade zagrebški vladi. Ministri svet je naročil banu, da njegovi komisari na Radićevi skupščini ne dovolijo čitanja resolucij, ki niso bile prejeto predložene hrvatski vladi v odobritev. Ne vé se še, kdo bi začasno prevzel mesto bana, dokler konstituenta ne reši definitivno tega vprašanja. Govori se, da Radićevi poslanci ne pojejo v Beograd in da bodo vsled tega njihovi mandati anulirani. V tem slučaju bi se razpisale nove volitve, da se popolnijo ta mesta.

== Država močnejša od utopije. == Zagreb, 9. decembra. »Riječ SHS.« prinaša pod zgornjim naslovom daljši uvodnik, v katerem se bavi z Radićem in njegovo skupščino 8. t. m. ter pravi med drugim: Radićeva skupščina in njegove avanture niso ničesar spremenile na faktičnem položaju. Oni zaslepljeni in zavedeni njegovi pristaši, ki so menili, da bodo 7. t. m. spali še v kraljevini SHS. 8. t. m. pa se bodo zbudili v »Seljaški hrvatski nevtalni republiki, so bili bridko razočarani. Danes že poteka življenje ravno tako mirno, kakor da bi Radićeve skupščine sploh nikdar ne bilo. Sicer je pa stvar povsem jasna. Hvala bogu, da je naša država tako trdna, da se ji ni bati rovarjenja 49 zastopnikov Radićeve republikanske stranke, katerim stoji nasproti ogromna večina naših državnih zastopnikov v konstituenti, 419 poslancev, ki bodo z malimi varovati interese ogromne večine naroda proti tej manjšini. Radić in njegovi tovariši so bili izvoljeni v konstituento naše kraljevine, ki je priznana kot taka od vseh vseh, na temelju volilnega reda, ki ga je izdelal začasni parlament naše kraljevine. Popolnoma neizogibno je torej, če sedaj Radić zahteva, da se prizna zastopstvo hrvatskega državnega sabora. — »Riječ« pravi dalje, da se danes že jasno vidi, da je Stojan Protić s svojim podpiranjem hrvatske zajednice podpiral direktno protidržavno politiko. To mora prenehati, če hočemo res trdno in jako državo. — Ob koncu svojih izjavljaj dostavlja »Riječ SHS.«: Naša država je tu, to si naj zapomnijo vsi in tudi gosp. Radić, ker se bodo na tem temelju izdelali zakoni, ki bodo veljali za vse, torej tudi zanj. Ako Radić neče sodelovati pri nalogah konstituyente, ki so ji stavljene in katere si bo še sama stavila, potem je jasno, da morajo avtomatično ugasniti tudi njegovi mandati. Če pride za teh 49 mandatov potem do novih volitev, je gotovo, da se bodo zanje potegovale vse stranke in gotovo je tudi, da Radić in njegova stranka iz tega boja ne bodo izšli tako močni, kakor so sedaj. Naša država so priznala malo drugačne veselje kakor je Radić, in je gotovo, da tudi njemu ne bo preostajalo drugega, nego jo priznati. Če pa tega pikakor ne bo hotel storiti in bo nadaljeval svojo brezglavo politiko, potem sam sebe in svojo stranko postavlja izven zakona, kar bo le na škodo one mase, ki se je dala od njega zapeljati na kriva pota.

== Kdo stoji za Radićem? == Beograd, 9. decembra. Kakor povsod, tako se je tudi tu razdelilo občinstvo v dva tabora. Eni so za to, da vlada z najostrejšimi sredstvi nastopi proti Radiću in njegovim zalepnikom banu Laginji ter ministroma Drinkoviću in Kovačeviću, drugi pa so zorneti za to, da bi vlada dovolila Radiću, da zaseda v onem delu Hrvatske, kjer ima

večino in da organizira svojo »republiko«, ker ta republika niti mesec dni ne bi mogla obstajati. Vsi pa so enega mišljenja, da je Radićeva politika brez glave in da se prej ali slej ta njegova ideja sama ubije. — Veliko nezadovoljstvo je vzbudilo v političnih krogih postopanje glavnih zastopnikov hrvatske zajednice ter se glavni srd obrača proti banu Laginji ter ministroma Drinkoviću in Kovačeviću, katere se smatra za glavne krivce. V splošnem se sodi, da so zajedničarji delali skrivaj skupaj z Radićevci in da so zato glavni predstavniki hrvatske zajednice namenoma krivo informirali vlado v Beogradu.

== Ali bo vlada energična? == Zagreb, 9. decembra. »Riječ SHS.« poroča iz Beograda, da se v političnih krogih pričakuje, da bo vlada enočasno in energično vzpostavila na Hrvatskem red in da bo znala preprečiti vsako protidržavno akcijo Stefana Radića.

== Beograd o Radiću. == Beograd, 9. decembra. Vesti o Radićevi skupščini v Zagrebu so vzbudile v tukajšnji javnosti mnogo zanimanja in razburjenja. Po vsem Beogradu se ne govori o drugem, ko o Radiću, polovica meščanov pa veruje, da je Radić v Zagrebu proglasil hrvatsko republiko. Ministri svet se je takoj večer sestal in razpravljal o položaju na Hrvatskem. Vlada je sklenila, da se Vesnićev kabinet predstavi v nedeljo konstituenti, počeka, da se izvrši verifikacija mandatov, nato pa poda demisijo. Vsekakor torej ni pričakovati demisije centralne vlade pred 10 do 15 dnevi. Neki demokratiški minister je izjavil novinarjem na vprašanje, kaj se zgodi, če Radić in njegovi poslanci ne pridejo v Beograd da določa poslovnik, da se razveljavijo mandati onih poslancev, ki bi ne hoteli podati predpisane prisage, oziroma bi hoteli prisesti samo pod gotovimi pogoji. Na vprašanje, ali se bodo potem razpisale na Hrvatskem nove volitve, ako bi se Radić in njegovi pristaši - poslanci ne hoteli udeleževati se konstituyente, je minister odgovoril, da se o tem še ni odločilo, da pa ni izključeno. Minister je izrazil upanje, da si Radić še premisli in da prične pametno in lojalno politiko ter sodelovati v konstituenti, ker je to le v njegovem interesu in v interesu obstoja njegove stranke.

== Ministrska komisija za konstituento, katere naloga je, da izvrši administrativno razdelitev zemlje, je odpotovala v Zagreb, Potem pojde v Sarajevo. Komisija ima nalog, da izvrši svoje delo v najkrajšem času.

== Povodim proslave druge obletnice narodnega ujedinjenja je sprel prestolonaslednik Aleksander mnogobrojne čestitke z vseh strani. Vojne oblasti v državi, naša predstavništva v inozemstvu in neobičajno mnogo korporacij in privatnih oseb je poslalo izraze udanosti in zvestobe, izražajoč naježje želje za bodočnost naroda. Po najvišjem nalogu se predsednik ministrskega sveta imenom kralja in kraljeviča zahvaljuje za izraze ljubezni in udanosti in za vse patriotične želje.

== Hrvatska zajednica. == »Hrvat« poroča, da je bil v tork politični sešatek zagrebške organizacije hrvatske zajednice, na katerem so razpravljali o nadaljnjem postopanju stranke. Z ozirom na zahtevo, da se mora v konstituenti položiti prisega, so sklenili, da bodo šli poslanci hrvatske zajednice v Beograd in tam delali na to, da se taka odredba odstrani iz poslovnika. Načrt ustave so soglasno odklonili. —

== Reformistično gibanje v Zagrebu. == Zagreb, 9. decembra. Osrednji odbor samostojne hrvatske katoliške cerkve je sklical pristaše reformističnega gibanja za nedeljo, 12. t. m. na skupščino v Zagreb. Na tej skupščini naj bi se razpravljalo o želji zagrebškega meščanstva, ki želi, da se v Zagrebu osnuje samostojna katoliška župnija, kakor je že več takih po raznih mestih na Hrvatskem in v Slavoniji. Ko bi bila tudi v Zagrebu osnovana župnija, bi potem leta prevzela vodstvo in organizacijo ostalih župnij. Na sporedu te skupščine sta samo dve točki in sicer: 1. Predavanje o ciljih hrvatskega reformističnega gibanja in 2. ustanovitev samostojne župnije v Zagrebu.

== Vsi protu D' Annunziju? == Iz Milana poročajo, da dohiva D' Annunzio iz vseh delov Italije neprestano svarila in prošnje. Veliki minister italijanskih prostozidarjev mu je poslal apel, reški škof pa mu v posebnem pismu polaga na srce, da nima ne pred Bogom in ne pred ljudmi pravice, da bi žrtvoval le eno življenje mladeničev, ki so stonili v njegovo službo. »Corriere della Sera« pa poroča, da so poslali tudi milanski frontni vojaki D' Annunziju prošnjo, naj ne izvede svojih načrtov. == D' Annunzio in Italija. == »Neue Züricher Ztg.« poroča iz Milana, da so ukupni italijanske vlade proti D' Annunziju prvi in najvažnejši korak za izvedbo rapalske pogodbe, neizogiben je radi tega, ker bo to ugodno vplivalo na stališče jugoslovenske konstituyente. Italijanska vlada namerava predvsem udeležiti v rapalsko pogodbo združeno neodvisnost Reke de facto. Brezdvomno gre za obveznost, ki jo je Giolitti v Rapallo prevzel ustmeno. Končno pa bi se lahko tudi Jugoslovenom poverila naloga, da udeležijo neodvisnost Reke, kar bi ne bilo dobro za D' Annunzija. Italijanska vlada hoče izvršiti na bolnem D' Annunziju operacijo kolikor mogoče brez bolečin.

== D' Annunzio odredi splošno mobilizacijo? == Z Reke poročajo, da je D' Annunzio mobiliziral na Reki vse mo-

ške tudi starce, ter je izjavil, da pusti za seboj raje kup razvalin in mrličev, kakor pa da bi zapustil otoka Krk in Rab. Reka in qba otoka so baje preskrbljeni z živcem za tri mesece.

== Predsednik dr. Hainisch. == Na današnji popoldanski, večeraj prekinjeni zvezni skupščini je bil pri peti volitvi dr. Michael Hainisch z glasovi krščanskih socialcev in velenemcev izvoljen za zveznega predsednika, ki ga je predsednik dr. Weiskirchner zaprisegel. Dr. Weiskirchner je v svojem pozdravnem govoru zveznemu predsedniku poudarjal, da je najvažnejša in najnujnejša naloga republike, pridobiti oziroma okrepiti simpatijo tujih držav in narodov za avstrijsko republiko. Novi avstrijski predsednik dr. Hainisch Michael je rojen leta 1858. v Aue pri Glognitzu, študiral je v Lipskem in Berlinu, služboval pri avstrijski finančni prokuraturi, potem v naučnem ministrstvu. Politično ni nikdar deloval. Dr. Hainisch je nacionalističnega duha.

== Vsenemša propaganda. == V Berlinu ima svoj sedež »Verein für das Deutschtum im Ausland«; častni predsednik mu je general Hindenburg. To društvo ima 500 krajevskih skupin ter šteje nad 70.000 članov. Društvo ustanavlja nemške šole, nemške knjižnice in nemške časopise v inozemstvu, predvsem v novih nacionalnih državah, kjer živi več alimanj Nemcev. Društvo daje denarne podpore nemskim dijakom v inozemstvu, da more študirati v Nemčiji. Od sedaj je izdalo društvo okoli 6 milijonov mark za nemške svrhe v inozemstvu. Ustanovilo oziroma podpiralo je nad 1500 nemških šol. Društvo deluje brez oziroma na politične in verske razlike ter ima svoje glasilo »Volk und Heimat«. Iste namene ima novi vsenemški tednik »Der Reichswart«, ki ga izdaja in urejuje znani grof Ernst zu Reventlow. Vsenemški imperijalistični duh skuša na vseh koncih in krajih razširiti svoje zlozljene peroti. V Nemčiji je sistematični vpliv vsenemške propagande vedno večji in se kaže posebno v sovrastvu nedelavskih slojev proti republiki. Ker imajo Nemci na razpolago velika denarna in druga uspešna sredstva, nastopajo zelo predrzno in so preprižani, da bodo prej ali pozneje zopet obvladali nemški narod.

== Tajna vojaška organizacija v Berlinu. == »Berliner Tageblatt« poroča z ozirom na uradno objavo berlinskega policijskega ravateljstva o odkritju tajne vojaške organizacije pod imenom »Heimatverband«, da so v to zadevo zapletene znane osebe, kakor polkovnik Reinhard in stotnik Bostelmann, ki je pravočasno pobegnil, in drugi znani oficirji bivše državne brambe.

== Za podpredsednika švicarskega narodnega sveta je bil privrkat izvoljen socialdemokrat, bivši bernski predsednik Gustav Müller.

== Arčirani komunistični poslanci. == V Moskovi so aretirali komunističnega poslance Remmela, brata badenskega notranjega ministra, ker je propagiral nasilno izpremenitev sedanje državne uredbe.

== Francoska vlada za pomilostitev madžarskih komunistov. == Na socialističnem zborovanju v Parizu sta sporočila socialisti Blum in Boncom, da je ministrski predsednik Leygues na podlagi interpelacije poslal madžarski vladi brzojavko, v kateri prosil za pomilostitev na smrt obsojenih komunistov.

== Izgube ameriške vojske v svetovni vojni. == Po poročilu generala Irelanda znašajo izgube ameriške vojske v svetovni vojni 34.249 mrtvih in 224.089 ranjenih.

== Wilsonova poslanica kongresu, ki jo je predsednik Wilson poslal kongresu, ne omenja zveze narodov. Omejuje se le na to, da bo kongresu pojasnil, da je treba določiti program zakonodajstva, ki bo postavil Zedinjene države na čelo demokratskemu gibanju sveta. Da se despo do tega cilja, je potrebna pravica in pravičnost nasproti vsem državam. Zedinjene države bi ne mogli odkloniti vloge prvobiteltja za demokracijo, ne da pri tem omadeževalo spomin na velike moze preteklosti.

== Ameriške latinske države in Španjka. == Zastopniki 14 ameriških držav na skupščini Zveze narodov so poslali španjskemu kralju brzojavko, da ga zelo veseli skupno delovanje ameriških držav s Španjko.

== Holandski socialisti proti komunistični diktaturi. == V holandski zbornici je govoril v imenu socialistične stranke poslanec Troelstra, ki je zelo ostro obsodil komuniste in izjavil, da pomeni diktatura proletariata diktaturo posameznih ljudi nad proletariatom. Delavci srednje in zapadne Evrope ne morejo na noben način sprejeti komunističnega sistema.

== Nobelovo nagrado za mir dobi Wilson. == Matine poroča, da se je komisija, ki ima nalogo izbirati med kandidati za Nobelovo nagrado za mir, odločila za predsednika Wilsona. Sklep se pričobi nekaj dni pozneje, ko ga potrdi norveški storting.

== Trocki je milijonar. == Iz Rima poročajo, da je naložil Trocki v zadnjih štirih mesecih 80 milijonov zlatih rubljev v Rio de la Plata banki v Buenos Airesu in sicer za svoj osebni kredit. Ta denar je najbrž namenjen za pronagandne svrhe v južni Ameriki in Zedinjenih državah, ali na se je hotel Trocki preskrbeti za služaj bolševiškega pohna v Rusiji. Trocki je odposlal iz Rusije tudi velike svote v tujih bankovcih.

== Irsko. == Generalni tajnik za Irsko je izjavil v spodnji zbornici: Dokler bo na irskem oborožena republikanska stranka, ne bo miru. Orožje

se mora oddati in voditelji se morajo aretirati. Potem bo ljudstvo, ki se je že zdavnaj naveličalo grozodejstev, vendar enkrat imelo mir. —d

Telefonska in brzojavna poročila.

KEDAJ ODSTOPI VLADA?

— d Zagreb, 9. decembra. (ZNU) »Riječ« poroča iz Beograda: Vlada ne bo podala ostavke, dokler se s pogajanj ne zagotovijo sestava nove vlade, ali dokler se ne zagotovijo konstituenta. Demokrati so ponudili radikalnem pogajanju. Pašić pa je izjavil, da se mora posvetovati s tovariši in da mora o tem najprej odločevati glavni odbor radikalne stranke. Kakor sedaj stoji stvar, težko pride do pogajanj že te dni. Vlada ostane na svojem mestu, razen ako bi v vladi sami prišlo do spopadov, kar tudi ni izključeno.

D' ANNUNZIJEVA STRAHOVLADA.

— d Cirivenica, 9. decembra. Izdan je bil nastopni proglas: Kvarnerska vlada odreja: Člen 1. Vsakdo, ki bi ustno ali pisмено poizkušal raznašati lokavo zavite in lažne vesti, ki so proti zedinjenju Krka s kvarnersko vlado in ki bi dale povod za strah ali vznemirjenje med prebivalstvom otoka, se izroči vojaškemu sodišču na Reki. Člen 2. Vsakdo, ki bi z dejanim ali popuščanjem svojih dolžnosti dal povod za strah ali vznemirjenje med prebivalstvom otoka ali ki bi na kak drug način motil mir in red med prebivalstvom, se izroči vojaškemu sodišču na Reki.

KRIZA V AVSTRIJI.

— d Dunaj, 9. decembra. Pri zveznem kancelarju dr. Mayrju je bil danes razgovor s funkcionarji Anglije, Francije, Italije in Zedinjenih držav. Zvezni kancelar je naglašal hudo finančno in prehranjevalno krizo

Avstrije. Minister za prehrano dr. Grünberger je naznanil, da je neobhodno potreben nakup 60.000 ton ameriškega žita in financiranje tega nakupa. Finančni minister dr. Grimm je obrazložil finančne razmere. Zvezni kancelar dr. Mayr je izjavil po izjavah resortnih ministrov, da more vlada nositi odgovornost za poslovanje v sedanjih hudi krizi le tedaj, ako bo pravočasno dobila kredite, ki jih je predlagala reparacijska komisija. Poslaniki so obljubili, da bodo svojim vladam sporočili prošnjo zveznega kancelarja za pospešitev akcije.

VPRASANJE MADŽARSKEGA KRALJA.

— d Budimpešta, 9. dec. Stranka ogrskega kraljevstva je večeraj socialno sprejela sklep, s katerim izjavlja, da bi bilo razmotrivanje vprašanja glede kralja v sedanjem času interesom države škodljivo in nevarno. Stranka stoji na stališču državno-pravne kontinuitete in meni, da se vprašanje kralja ne sme prej rešiti, dokler ni polnopravno razmerje med ustavno kronanim kraljem in narodom.

POLOŽAJ POLJSKE.

— d Varšava, 9. decembra. Ministrski predsednik Witos je izjavil zastopnikom tiska, da je položaj Poljske še vedno zelo resen, da Poljska želi miru in da bi le prisliljena mislila na nadaljevanje vojne. Sestletna vojna je na Poljskem ustvarila razmere, da nobena vlada ne more odstraniti posledic. Poljska potrebuje podpore drugih držav, podpora pa je odvisna od miru v deželi.

Neodrešena domovina.

— Takole delajo koroški Nemci. Pišejo nam: Dober Slovenec piše, da je hotel dobiti v Celovcu potno dovoljenje za potovanje v Jugoslavijo; bil je pripravljen plačati 400 nemško-avstrijskih kron. Toda njegovo ime je dišalo preveč po slovenskosti in gospodje okrog »Heimatdiensta« v Celovcu so se najprej informirali, jeli prošilec Slovenec. Ker niso dobili dovoljnega odgovora, so mu naročili, naj prinese potrdilo od občinskega »Heimatrat«; da je »verlässlich« in da je — Nemeč! — Koroški trpin vzklila: »Torej moram biti Nemeč, da dobim potno dovoljenje v Jugoslavijo! Ne vem, kako postopate z Nemci v tem oziru v Jugoslaviji.« Odgovorjamo: Mi se Nemečem klanjamo, ker so bili še večerj naši gospodarji; mi nemškimi verižnikom dajemo najlepša stanovanja, ker Slovence lahko spi v podstrežju ali v vagonih; mi redimo nemške odvetnike in uradnike, zigosane veleizdajalce, da pripravljajo tla za mogoče bodoče nemire; mi pošiljamo čez koroško mejo dnevno cele vlake živil, da Vašim biričem ne omahnejo pesti. Z eno besedo: dobrošine smo! Dobro je, da nas tepo Nemci in Lahi, ker brez njih bi docela zaspali! Upajamo, da napravi red nova konstituenta!

Dneune vesti.

V Ljubljani, 10. decembra 1920.

— Regentov rojstni dan. Dne 17. t. m. praznuje N. V. regent Aleksander svoj rojstni dan. Ministrski svet je proglasil 17. december za državni praznik. Regent prestolonaslednik je bil rojen 17. decembra leta 1888. na Cetinju.

— Odhod slovenskih poslancev v Beograd. V sredo zvečer sta se odpeljala z brzovlakom poslanci dr. Ivan Tavčar in dr. Žerjav, sinoči pa so se odpeljali večinoma vsi kranjski poslanci SKS; na Zidanem mostu so se jim pridružili štajerski tovariši. Poslanca NSS se odpeljeta danes, ostali pa jutri.

— Stodvajsetletnica Prešernovega rojstva so proslavili dijaki ljubljanske realke. Dne 3. t. m. je odšla deputacija v Kranj in položila na Prešernov grob lep venec. Nedeljo na so pridili v telovadnici akademijo, ki je dobril uspeha. O mladini, ki se je sama od sebe tako lepo poklonila velikemu našemu geniju, smemo pričakovati, da bo tudi v bodočnosti posvetila svoje moči višjim ciljem.

— Plebiscitne znamke. Po tukajšnjem časopisu se je opetovano namigavalo na plebiscitne znamke. Zato smo se na kompetentnem mestu informirali, kaj je s tozadevnim fondom. Dognali smo, da je bil plebiscitni fond, t. j. skupiček za razprodane plebiscitne znamke, pod posebno čerkovno številko oddan Jadranski banki v Ljubljani na razpolago deželni vladi, o čemer je bila vlada obveščena. Čujemo, da se ta fond uporabi za podnoro Slovencev v neodrešeni naši zemlji.

— Promocija. Na zagrebškem vseučilišču je bil dne 4. t. m. promoviran g. Milivoj Leustek za magistra farmacije.

— Nov kazenski zagovornik. V imenik kazenskih zagovornikov je sprejet dvorni svetnik in bivši predsednik okrožnega sodišča v Novem

mestu g. Fran Garzarolli pl. Thurnlack.

— Imenovanja. Okrajni komisar Rajko Mulaček, pridoljen okrajnem glavarstvu v Mariboru, je imenovan za vladnega tajnika; gimnazijski profesor Julij Nard in je imenovan za profesorja na državni obrtni šoli v Ljubljani; Gustav Šilih in Fran Skof sta imenovana za redna učitelja na državni trgovski šoli v Mariboru.

— Višji šolski svet. Po smrti kanonika Majena iz Maribora, ki je bil zastopnik cerkve v višjem šolskem svetu, je bil na njegovo mesto imenovan Maksimilijan Vrabec, tudi kanonik v Mariboru.

— Kako bi radi klerikalci svoj poraz prekrili. Pišejo nam: V Toplicah pri Novem mestu, torej v občini, ki je razum Toplice veljala za strogo klerikalno občino, so pri zadnjih volitvah klerikalci pogoreli bolj kot so sami pričakovali, ne oziraje se na to, da so odaljeni volilci radi pozne ure odšli, ne da bi bili glasovali, na svoje domove. Med temi volilci je bilo malo ali pa nič klerikalcev. Vendar je bil izid volitev sledeči: JDS 18 glasov, SKS 180 glasov, SLS 148, NSS 8, komunisti 5, J. S. DS. 20 glasov, skupaj 379 glasov. Brzojavno poročilo pa se je glasilo za SLS 348 glasov, torej 200 več kot jih je bilo v resnici, in malo manj kot je bilo odanih vseh glasov. Ker si ne moremo misliti, da se je zgodila pomota, smo trdno preprižani, da je bilo to namerna poročila, da bi se s tem javnost slepla. Toda vse to ne pomaga nič. Naprednih in protiklerikalnih glasov je na deželi več in več!

— Poljska mladina slovenski mladini. Poljski generalni konzulat v Zagrebu je od uduženja vseh poljskih akademskih druženj prejel nastopno brzojavko: Ob drugi obletnici zedinjenja jugoslovenskega naroda v svobodni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, pošilja skupščina zveze poljske omladine in centralni odbor filaretskih društev kot reprezentanti celokupne polj-

Najnovejša poročila.

ITALIJA ČAKA PRIMERNEGA TRENOTKA.

Rim, 9. decembra. Giolitti je sprejel parlamentarno komisijo, ki se je vrnila z Reke. Poročali so mu prav natančno in Giolitti je sledil poročilu najpogostejše. Končno je rekel, da kadar senat odobri rapalski sporazum, bo vlada vzela v pretrsek reko vprašanje. Poslanci so zatirali Giolittiju, da v vsej D'Annunzijeve akciji ni nikakega osebnega nasprotstva proti Giolittiju, on se trudi samo za to, da bi rešil Reko za Italijo, in imenoval bo Giolittija »odrešitelja domovine«, ako se mu posreči, da privede reko vrnitve do ugodnega zaključka. Gasparotto je vrgel Giolittiju v lice očitjanje, da bi se bila italijanska vlada lahko izognila sedanjim mučnim situacijam, ako bi se bilo o pravem času nastopilo prijateljsko napram D'Annunziju. Giolitti je odvrnil, da to ni bilo mogoče, ker bi Evropa s tem ne soglašala. Glede dogodkov s torpedovkami je rekel Giolitti, da obsoja tudi častnike, ki se ne bi smeli udati. Glede Raba in Krka je izjavil: Mi smo otoka okupirali kot zastopniki entente in ju moramo izročiti Jugoslaviji. Poslanci so poudarjali, da kaže položaj na Reki, da sicer Rečani hrepene po miru in da bi se tudi pridobili za rapalsko pogodbo, ali ako bi se vzpiziral kak nastop proti D'Annunziju, so priznavali vsi, iti zanj vboj in zanj umreti. Poslanci so se zavzemali za to, da bi vlada vendarle začela pogajanja z D'Annunzijem, kakor so to druge vlade storile s Kolčakom in Vranglom. Giolitti je kratko odvrnil: Mi ne moremo storiti ničesar. Dokler ni pogodba odobrena, se mo-

remo razgovarjati samo potem generala Caviglio, ki je edini zastopnik italijanske vlade. Camerini je pripovedoval epizodo s torpedovkami in dostavil, da bi bilo nevarno, nastopiti proti D'Annunziju, na kar je Giolitti pripomnil: nihče nima namena in interesa, da bi spravil D'Annunzija z Reke. Dve državi sta garantirali neodvisnost Reke: Jugoslavija in Italija. Ta garancija se bo držala in nihče se ne bo dotaknil D'Annunzija. »Ampak on noče za vedno ostati na Reki«, so pripomnili poslanci. Giolitti je odvrnil: Že verjamem, da ni prijetno, biti sindaco na Reki. Zaključil je, da upa na dober izid, najprvo pa se mora izvršiti rapalska pogodba, potem bomo videli! — Politiki krogi se vedno bolj zjedinjujejo v misli, da trenutno ni mogoče ničesar storiti, treba počakati.

Trst, 9. decembra. Italijanski politični krogi sijojo, da bo italijanska vlada vlekla reško vprašanje na dolgo, kolikor toliko sporazumno z D'Annunzijem, ker bi rada doživela v Jugoslaviji za državo neugodno notranje dogodke povodom zborovanja konstitucije. Hotela bi potem pograbit primeren trenutek in rešiti reško vprašanje po D'Annunzijeve zahtevi, ki se sklada z željo vseh italijanskih politikov.

TEŽKI UTISI.

Rim, 9. decembra. Iz Francije in Anglije prihajajo poročila o težkih vtisih, ki jih je napravil upor dveh torpedovk pred Reko. Italijanska vlada se svari, naj naredi konec upor in prepreči nameravane pustolovščine, naperjene proti Jugoslaviji. Giolitti je imel zbog tega daljše pogovore z zunanjim in vojnim ministrom. Danes pa

je sprejel zunanji minister Sforza zastopnika reške države, čemur se pripisuje velik pomen.

TUDI VATIKAN REŠUJE REKO.

Roma, 9. decembra. Kardinal Gasparri je poslal na župana Giganteja pismo, ki nasvetuje mirno rešitev reškega vprašanja. Pravi, da je javnost mučno alarmirana vsled resničnih sklepov, ki bi utegnili povročiti nove boli in solze ter prelivanje brske krvi. Župan Gigante je odgovoril, da ne onusti nobenega koraka za mirno rešitev reškega vprašanja, italijanska vlada pa naj pozna pravico prebivalstva, da se združi z italijansko domovino. Drugeče pa je Reka pripravljena na skrajni odpor do zadnjih posledic.

BARANISKA REPUBLIKA.

Budimpešta, 9. dec. Na poročila listov, da vodi Bela Lindtner v Beogradu pogajanja radi ustanovitve baranske republike pod protektoratom kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, bo madžarska vlada zahtevala, da se nadaljuje huiškanje ustavi in bo vztrajala pri tem, da se tudi jugoslovenska vlada drži določil mirovne pogodbe v vseh podrobnostih. Jugoslovenski poslanik v Budimpešti Milošević je izjavil, da so omenjene vesti brez podlage. V baranskem vprašanju stoji vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na stališču podpisanih mirovni pogodbe, tedaj tudi tranonske mirovne pogodbe.

MIN. PREDSEDNIK TELEKY NOČE VEČ PREDSEDOVATI.

Budimpešta, 9. dec. Ministrski predsednik Teleky je danes med avdienco pri državnem upravniku za-

prosil, naj se pri designiranju novega ministrskega predsednika ne ozirajo na njegovo osebo. Pod predsedstvom Telekyja se začne v petek popoldne važna gospodarska pogajanja, ki se bodo bavila tudi s finančni vprašanjem. Ministrski predsednik zastopa stališče, da je to vprašanje v zvezi z najvišjimi interesi države. Ne sme se zavlačevati vzlic krizi.

PREKI SOD V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 9. dec. Po prekem sodu je bil obsojen na smrt na viškah Atila Rumbold, ki je bil obdolžen, da je v hotelu »Britannia« mučil 80letnega trgovca Davida Weiss in mu izsilil 150.000 K. — 19letni žepni tat Arpad Weiss pa je bil obsojen na tri leta ječe zapora in 15 batin. To je prvi slučaj, da se je izvršila kazen z batnami.

ZA BOLGARIJO IN DRUGIH DRŽAV.

Zeneva, 9. dec. Peta komisija je na podlagi dopolnilnih določb sklenila predlagati skupščini, da se Bolgarija sprejme v zvezo narodov. Francija se je glasovala vzdržala. Komisija je dalje sklenila, da se danes še ne more izjaviti za sprejem Estonke, Latške, Georgije in Armenije, da pa se more zveza narodov izreči za njihovo pristopitev k tehničnim organizacijam. Sprejem Litve se bo obravnaval jutri.

BOJI S KOMUNISTI V PRAGI.

Praga, 9. decembra. Komunisti se niso hoteli odzvati zahtevi sodnije, da morajo izročiti Delavski dom večinskim socialistom. Prišla je policija, da zase-

de Delavski dom. Komunisti so sprejeli policijo s kamenjem. Prišlo je do boja, končno je policija s pomočjo orožnikov zasedla Delavski dom. Komunisti so se začeli nato zbirati na pohod proti Del domu in iz Kladna je prišlo več sto rudarjev, ki pa so bili ustavljeni pred mestom. V Kladnu je proglašena splošna stavka. Pri spopadih v Pragi je bilo ranjeno mnogo oseb.

Polzvedbe.

— Izgubila se je v torek zvečer v Unioni na zabavnem večeru črna boa. Pošteni najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi v uprav. »Slov. Narod«.

— Izgubil se je v torek popoldne briljantni uhan od glavnega dreveroda do pošte in od pošte v Šiško. Pošten najditelj se naproša, da ga odda proti primerni nagradi v uprav. »Slov. Narod«.

— Izgubila se je 8. t. m. zvečer zlata verižna zapestnica od Križevniške ulice po Vegovi, skozi Zvezdo, po Šenčurjevi, Aleksandrovi cesti, v operno gledališče. Ker je zapestnica drag spomin, se prosi, da jo najditelj izroči na upravo »Slov. Narod«.

— Izgubila se je dne 9. t. m. ob 11. popoldne od trgovine Jager do kavarne Zvezda črna usnjata, s srebrom okovana denarnica z vsebino nekaj čez 900 K in več malenkostmi. Pošten najditelj se naproša, da jo prinese proti nagradi v upravništvo »Slov. Narod«.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeh.

P. s.: Leçons françaises
-ruskije uroki vprašati je Aleksandrova cesta št. 5 pri g. Rusovej. 9182

Kite se soba s kuhinjo v Ribnici ali nje bližini za februar. Pisarne ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod »Stanovnik/9151«.

Pisalne stroje Remington
nuđi trdika
K. A. Kregar, Ljubljana

Proda se hiša z vrtom iz proste roke. Polzve se pri lastniku Kovač Simoa. Ježa 16 pri Črncih, polja Ježica pri Ljubljani. 9122

Na prodaj večja množina sod. Zina sod. blaznjev od 15 do 20 tl ter nekaj kadi po 10 do 15 hl. Sprejme se tudi knjiški hlapec pri Ivanu Lapajce. Novi Vodmat. 9113

Kupi se železna blagajna. Ponudbe z opisom in ceno pod »Blagajna 9144« na upravo Slovenskega Naroda. 9144

Notar dr. Kuhar
Išče v Ljubljani primernih prostorov za pisarno. Ponudbe na Gledališka ulica št. 4/I, ali pa na notarja dr. Kuharja v Litijo. 9107

Proda se popolnoma nov zelo lep, težak potovalni kužuh. Cena 6.500 K. Naslov: pove uprava Slov. Naroda. 9088

Opravilna številka A 275/20/30.

Krasna perzijska preproga se prodaja. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 9160

Zamenja se lepo stanovanje 2 sob, kuhinja in shramba s pritlikinami — z enakim ali manjšim. Zelena jama št. 139. 9163

Proda se dobro ohranjen otroški voziček. Karolina Sukeršič, Novi Vodmat št. 108. 9165

Zenitna ponudba!

Želim poročiti inteligentnega, okoli 50 let starega uradnika ali trgovca. Imam trgovsko naobrazbo in premoženje v blagu. Oziram se le na resne ponudbe do 30. decembra 1920 na upravništvo Slov. Naroda pod »Pridne roke 9197«.

Zenitna ponudba!

30 letni višji uradnik, visokošolske naobrazbe, posestnik, z nekaj tisoči dinarjev mesečne plače, želi spoznanja inteligentne gospice od 17—24 let. Pisma s sliko pod »GERNAV«, poste restante, Sarajevo, glavna pošta.

Baterije I^a
na debelo in na drobno priporoča
IGN. VOK, Ljubljana,
Sodna ulica 7.

Proda se nov pisalni stroj ameriškega sistema »Oliver«. Več se polzve Pred Škofljo 9/II. 9128

Opravilna številka A 275/20/30.

Dražbeni oklic.

Na prošnjo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani kot de dinje po gosp. dr. Josip Georgu, odvetniku iz Šmarja, se bo vršila dne 9., 10. in 11. decembra 1920, vsakokrat ob 9. uri dopoldne v hiši št. 3 v Smarji pri Jelšah prostovoljna javna dražba:

a) v zapuščino spadajoče premičnine (pohištva, obleke, perila, itd.) ki jo morajo dražitelji takoj plačati, prevzeti in odstraniti;
b) v zapuščino spadajočega posestva pod vložno štev. 85 d. o. Šmarje s hišo št. 3 v Smarji in zemljiščem v izmeri 60 a 39 m² v cenilni vrednosti 156.300 K, ki je ob enem izključna cena.

Vsak ponudnik ima pred začetkom dražbe položiti 10% izključne cene kot varščino. Največji ponudek je tekom 4 tednov po ponudbi po podelitvi domika s 5 % obrestmi od dneva domika dalje plačati v sodne roke.

Prodajalka si pridržuje pravico, da v teku 14 dni po podelitvi domika dražbo odobri ali ne. Ostali dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri podpisnem sodišču.

Okr. sodišče v Smarji pri Jelšah, odd. I.,
dne 3. decembra 1920,

Oglas.

Na dan 21. decembra t. l. ob 11. uri predpoldne se vrši v intendanturi dravske divizije — Kasino I. nadstropje — druga etertalna licitacija za oddajo mesa za ljubljansko garnizijo za čas od 1. januarja do 31. junija 1921.

Ponudbe se lahko stavijo tudi za krajši čas — za eden do tri mesece. — Kavcija 500.000 oziroma 250.000 kron. Podrobnosti in pogoji so razvidni iz Uradnega lista deželne vlade št. 132 od 17. novembra t. l. — Komanda dravske divizije E. broj 9743.

Ekspertno i importno d. d. u Zagrebu traži

dirigenta

za svojo podružnico na Šiški. — Ponudbe na Ekspertno i importno d. d. u Zagrebu, Trnospanska ulica št. 1.

Lekarna v večjem mestu v Srbiji, ki obstoji že 25 let, se odda v najem ali prodaja pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod »Lekarna v Srbiji 9176« na upravo Slov. Naroda. 9176

Dobro ohranjen komplet Valvasor se prodaja. Vpraša se: Poljska cesta št. 131. od 12—3. ure. 9174

Na prodaj zelo lep nov (Bibret) damski plašč nove-modni in krasna pekrina s svitcem (Murmeli) po isko niski ceni pri Rotu, krznerju, Gradbete št. 7. 9173

Proda se v Mariboru hiša, ki leži ob Dravi in je prikladna za vsa obrtna podjetja. Natančne informacije daje iz naklonenosti g. Rudolf Klitmann, stavbenik, Maribor. 9172

Prodajam nov damski zimski zeleni kostum. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 9169

Išče se klavir ali pianino v posojilo. Naslov: »Zorka«, poštno ležalo Ljubljana. 9168

Poni, 3½ leta stara črna kobila pohlevna, pridna vozi se prodaja. Več pove upravništvo Slov. Naroda. 9166

Postena postrežnica se sprejme takoj za predpoldne od 8—11. ure proti dobremu plačilu, posebno za pospravilne sob. Oglasiti se: Blewelsova cesta 4, I. nadstropje. 9182

Landauer eleganten in nečaj začetih hlevov se prodaja. Cesta na Rožnik 29, pri hišniku. 9164

1—1½ milijona kren privatnega kapitala se potrebuje za razširjenje izvrstne opevajočega industrijskega podjetja na Stajerskem, ki je na najboljšem glasu. Pogoji ugodni. Varnost popolna. Za 3 leta. Ponudbe pod »O. d. C.« na Tajništvo JDS, Ljubljana (Narodni dom). 9199

Soba, pripravnna za pisarno se išče proti dobri najemini. Ponudbe pod »S. B. 9183« na upravništvo Slov. Naroda. 9183

Pekarna, dobro locirana, se kupi ali vzame v najem kjerkoli na Kraljevskem ali Stajerskem. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 9177

Zahvala.
Vsem sorodnikom in znancom, ki so nam izrazili blagovoljno sočutje o priliki smrti naše pokojne

Ernestine Gallé roj. Krisper
za krasne darovane venec in za spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo presrečno zahvalo.

Zaljubljeni redbine
Adolf Gallé in Valentin Krisper.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1920.

Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

Prevel sem zastopstvo prvostnih tvornic:

nuđim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Čreva, lepa, zdrava, za vse vrste klobov, se dobe po ugodni ceni pri tvornici Jos. Bergman, Poljska cesta 87 v Ljubljani. 9185

Kupi se fin visok otroški voziček za ležanje in športni voziček (Brennabor), oba z nikelnastim podstavkom in gumijevimi kolesi. Ponudbe pod »R. J. 9129« na upravo Slov. Naroda. 9129

Samostojen trgovec primerne starosti soliden in pošten, mešane stroke, dober manufakturst, samo z dobrimi referencami, išče tem primerne službe, najraje kot poslovođa dobrega podjetja, eventualno prevzema mesto dobrega poštenika ali skladiščnika. Pristopim tudi kot kompanjon s primernim kapitalom. Ponudbe pod »Kompanjon 9120« na upravo Slov. Naroda. 9120

Pozor! Proda se lepa stavbena parcela na Miklošičevi cesti nasproti sodnih zaporov 836 m². Proda se radi odhoda iz Ljubljane najvišjemu ponudniku. Pisarne ponudbe pod »Stavba 9121« na upravo Slov. Naroda. 9121

Čevljarski klej (Schus terkleber) prima v doza po 1 in 1/2 kg K 34— za 1 kg razpošilja po poštnem povzetju vsako množino A. Jelenc, Tržič. 9143

Na prodaj na Stajerskem orovrstna trgovska hiša v Mariboru, trgovina z manufak. in konfek. modern. izlozbe, 5 lokalov in lepo stanovanje za prevzem; prvovrsten hotel 30 sob, restavracija in ves inventar. Velika in malna posestva, vile, hiše, trgovine in gostilne, umetne in valjčni mlini in druga posestva posreduje »Rodna Gruda« Karol Breznik, Celje, Dolgo polje 3. 9027

Trstje za strope izdelne in prodaja na debelo in drobno m² po K 480 pri vrtilni naročilni znanstven opust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trstovo. 4256

Umitvalnik z ogledalom se kupi. Ponudbe na Kramč, Sv. Petra c. 28.

Opravilna številka A 275/20/30.

Oglje

In dva kupim večjo množino črnega franco Logatec ali Bakar. Ponudbe na Frano Bahr, Maribor, hotel Union. 9077

Opravilna številka A 275/20/30.

Oklic.

Dodatno k tusodnemu dražbenemu oklicu z dne 3. dec. 1920 A 275/20/30 se odredi, da se bodo premičnine prodajale dne 9. in 10. decembra, nepremičnina pa dne 11. decembra 1920 vsakokrat ob 9. uri dopoldne na licu mesta v Smarji pri Jelšah v hiši številka 3.

Okraj. sodišče v Smarji pri Jelšah, odd. I.,
dne 3. decembra 1920.

Pozor!

Prodaja čevljev po zelo znižani ceni pred Božičem pri turdki

Ant. Krisper,
Mestni trg št. 26.

Opravilna številka A 275/20/30.